

Anna Iżewska*

CO NOWEGO W NORMALIZACJI EUROPEJSKIEJ ZWIĄZANEJ Z AKUSTYKĄ BUDOWLANĄ

W artykule omówiono zakres i stan normalizacji europejskiej w dziedzinie akustyki budowlanej w roku 2010. Przedstawiono również program prac prowadzonych w Komitetach Technicznych CEN/TC 126 ISO/TC 43/SC2 oraz wynikające z niego kierunki przyszłych prac badawczych.

1. Działalność Komitetów CEN/TC 126 „Właściwości akustyczne wyrobów budowlanych i budynków” oraz ISO/TC 43/SC2 „Akustyka budowlana”

Najważniejszym celem CEN/TC 126 jest opracowanie uściślonych procedur badawczych, stosowanych przy określaniu właściwości akustycznych produktów budowlanych (tzw. test code). W latach 2005–2009 powołano cztery grupy robocze, których zadaniem jest opracowanie szczegółowych procedur badawczych służących do określenia właściwości akustycznych szyb zespolonych, lekkich przegród szkieletowych, sufitów podwieszonych i uszczelek. W wyniku prac jednej z tych grup powstał projekt znowelizowanej normy EN 12758:2008 *Szkło w budownictwie – Oszklenie i izolacyjność od dźwięków powietrznych – Opisy wyrobu oraz określenie właściwości*, w którym podano szczegółowy opis procedury pomiarowej oraz zdefiniowano wzorce odniesienia służące do oceny jakości wyników badań. Obecnie projekt ten będzie rejestrowany jako zadanie w Komitecie CEN/TC 129. Opracowanie procedur badawczych dotyczących lekkich ścian i sufitów podwieszanych wymaga opracowania wyników testów międzylaboratoryjnych, przeprowadzonych w roku 2010.

Na uwagę zasługuje działalność grupy roboczej CEN/TC 126WG10 „Wskazówki akustyczne dla CEN/TC 33”, której zadaniem jest udział w opracowywaniu serii norm EN 14351, w tym nowelizacji normy wyrobu EN 14351-1 dotyczącej okien i drzwi zewnętrznych. Środowisko producentów postulowało bowiem zmiany w załączniku B, za-

---

* dr – Zakład Akustyki ITB

wierającym metodę obliczeniową wyznaczania parametrów akustycznych okien. Ze względu na kontrowersyjny charakter tego załącznika (źle przyjmowanego w środowisku akustyków), prace te mają szczególne znaczenie. W 2010 r. nastąpiła zmiana na stanowisku przewodniczącego tej grupy – ze względu na brak możliwości ustalenia wspólnego stanowiska obu Komitetów CEN/TC 126 i CEN/TC 33. Nowelizacja normy wyrobu EN 14351-1, zakończona w 2010 r., nie zawiera zmian dotyczących akustyki.

Komitet ISO/TC 43/SC2 wraz z grupami roboczymi kontynuuje prace nad nowymi metodami pomiarowymi (m.in. dotyczącymi hałasów uderzeniowych), a także zajmuje się rewizją norm dotychczas ustanowionych, w tym przede wszystkim serią norm EN ISO 140, określającą wymagania dotyczące konstrukcji laboratoriów akustycznych oraz metody pomiarów izolacyjności akustycznej wyrobów i obiektów budowlanych. W końcu 2010 r. zostały ratyfikowane przez CEN główne dokumenty norm EN ISO 10140-1, EN ISO 10140-2, EN ISO 10140-3, EN ISO 10140-4 i EN ISO 10140-5, co spowodowało wycofanie dotychczasowych norm dotyczących laboratoryjnych pomiarów izolacyjności akustycznej elementów budowlanych, tzn. EN ISO 140-1, EN ISO 140-3, EN ISO 1406, EN ISO 140-8, EN ISO 140-10, EN ISO 140-11 i EN ISO 140-16. Oznacza to, że na początku przyszłego roku zostanie przeprowadzona procedura uznania nowych i wycofanie starych norm przez PKN, co będzie wymagało zmian w akredytacji Laboratorium Akustycznego ITB.

Bardzo istotną sprawą jest również przeprowadzana obecnie rewizja EN ISO 140-2, dotyczącej niepewności pomiarów. Ma ona w przyszłości stanowić dwa oddzielne dokumenty o numerach EN ISO 12999-1 (Izolacyjność akustyczna) i EN ISO 12999-2 (Pochłanianie dźwięku). Wprowadzenie tej normy będzie miało bezpośredni wpływ na sposób opracowywania wyników pomiarów oraz na sposób klasyfikowania pod względem akustycznym materiałów i wyrobów budowlanych.

Szczegółowy program prac normalizacyjnych CEN/TC 126 i ISO/TC 43/SC2 przedstawiono w tablicy 1. Zgodnie z wiedeńskim porozumieniem między ISO i CEN, wiodącymi jest CEN lub ISO.

Z zestawienia tego wynika, że obecnie jest w przygotowaniu 16 nowych dokumentów, z których 10 posiada szczególne znaczenie. Dotyczą one bowiem niepewności wyników pomiarów w akustyce budowlanej (izolacyjności i pochłaniania dźwięku), metod pomiarów izolacyjności akustycznej w budynkach (nowelizacja serii norm EN ISO 140), metod wyznaczania wskaźników oceny akustycznej (nowelizacja norm serii EN ISO 717), pomiaru czasu pogłosu w pomieszczeniach (część 3 normy EN ISO 3382-3) oraz metod obliczeniowych stosowanych do określania izolacyjności akustycznej przegród w budynkach na podstawie właściwości akustycznej wyrobów budowlanych (seria norm EN 12354, części 1–4). Normy te stanowią podstawę działalności dotyczącej oceny jakości akustycznej materiałów i wyrobów budowlanych oraz budynków.

Tablica 1. Program prac normalizacyjnych prowadzonych w ramach CEN/TC 126 i ISO/TC 43/SC2 (stan: grudzień 2010 r.)

Table 1. Program of normalization work carried out within a framework of CEN/TC 126 and ISO/TC 43/SC2 (state for December 2010)

Lp	Nr EN, EN ISO, ISO	Tytuł dokumentu normalizacyjnego	nr WG	Prowadzący CEN/ISO
1	EN ISO 12999-1	Wyznaczanie i zastosowanie niepewności pomiarów w akustyce budowlanej Część 1: Izolacyjność akustyczna (rewizja dawnej normy EN ISO 140-2)	ISO – WG18	ISO
2	EN ISO 12999-2	Wyznaczanie i zastosowanie niepewności pomiarów w akustyce budowlanej Część 2: Pochłanianie dźwięku	ISO – WG18	ISO
3	EN ISO 10140-1 (dokument główny opublikowany w 2010 r.)	Akustyka – Pomiar laboratoryjny izolacyjności akustycznej elementów budowlanych Część 1: Zasady stosowania dla charakterystycznych wyrobów	ISO – WG18 CEN – WG1	ISO
		Przygotowywane załączniki dot. wyrobów: Test codes – lekkie ściany szkieletowe Test codes – sufity podwieszane Test codes – szyby	CEN – WG9 CEN – WG11 CEN/TC126+ CEN/TC129	CEN
4	EN ISO 10140-1/A1	A1: Przewodnik do wyznaczania izolacyjności akustycznej złączy i/lub uszczeltek	ISO – WG18 CEN – WG1	ISO
5	ISO 16251-1	Akustyka – Pomiar laboratoryjny tłumienia dźwięków uderzeniowych przez podłogi na stropie wzorcowym o zmniejszonych wymiarach Część 1: Strop ciężki	ISO – WG18	ISO
6	ISO 16283	Akustyka – Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych – Pomiar terenowe	ISO – WG18	ISO
7	EN 16205	Pomiary laboratoryjne hałasu kroków na stropie	CEN – WG1	CEN
8	EN ISO 717-1 rev	Akustyka – Ocena izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych Część 1: Izolacyjność od dźwięków powietrznych	CEN – WG18	CEN
9	EN ISO 717-2 rev	Akustyka – Ocena izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych Część 2: Izolacyjność od dźwięków uderzeniowych	CEN – WG1 ISO – WG18	CEN

Lp	Nr EN, EN ISO, ISO	Tytuł dokumentu normalizacyjnego	nr WG	Prowadzący CEN/ISO
10	EN 12354-1 rewizja	Akustyka budowlana – Określanie właściwości akustycznych budynków na podstawie właściwości elementów Część 1: Izolacyjność od dźwięków powietrznych między pomieszczeniami (nowelizacja)	CEN – WG2	CEN
11	EN 12354-4 rewizja	Akustyka budowlana – Określanie właściwości akustycznych budynków na podstawie właściwości elementów Część 4: Przenikanie dźwięku z pomieszczenia na zewnątrz (nowelizacja)	CEN – WG2	CEN
12	EN 15657-2	Akustyka – Pomiar laboratoryjny hałasów powietrznych i materiałowych od urządzeń zamocowanych na ścianach i stropach Część 2: Inne przypadki	CEN – WG7	CEN
13	ISO 3382-3	Akustyka – Pomiary parametrów akustycznych pomieszczenia Część 3: Pomieszczenia typu „open space”	ISO – WG19 CEN – WG8	ISO
14	ISO 17497-2	Akustyka budowlana – Właściwości rozpraszania dźwięku przez powierzchnie Część 2: Pomiar współczynnika kierunkowego rozpraszania w polu swobodnym	ISO – WG25	ISO
15	ISO 17497-3	Akustyka budowlana – Metody pomiaru współczynnika scatteringu powierzchni Część 3: Metody obliczeń współczynnika scatteringu i rozproszenia	ISO – WG25	ISO
16	ISO 17497-4	Akustyka budowlana – Metody pomiaru współczynnika scatteringu powierzchni Część 4: Pomiar w terenie współczynnika scatteringu	ISO – WG25	ISO

2. Nowe normy europejskie związane z akustyką budowlaną wprowadzone do normalizacji polskiej

W tabelicy 2 przedstawiono wykaz polskich norm z dziedziny akustyki budowlanej ustanowionych w roku 2010.

W najbliższym czasie planowane jest ustanowienie przez PKN (na zasadzie uznania) serii norm PN-EN ISO 10140, części od 1 do 5.

Tablica 2. Wykaz norm PN-EN i PN-EN ISO z zakresu akustyki budowlanej ustanowionych w 2010 r.
Table 2. Set of standards PN-EN and PN-EN ISO on the field of building acoustics, published in 2010

Nr normy	Tytuł
PN-EN ISO 3382-2:2010	Akustyka – Pomiary parametrów akustycznych pomieszczeń Część 2: Zwykłe pomieszczenia
EN ISO 10052/A1:2010	Akustyka – Pomiary terenowe izolacyjności od dźwięków powietrznych i uderzeniowych i poziomu dźwięku od urządzeń – metoda uproszczona
EN ISO 10848-4:2010	Akustyka – Pomiar laboratoryjny przenoszenia bocznego dźwięków powietrznych i uderzeniowych pomiędzy sąsiednimi pomieszczeniami Część 4: Dotyczy złączy z co najmniej jednym ciężkim elementem

3. Proponowane kierunki prac badawczych

Analiza zakresu prowadzonych prac normalizacyjnych w ramach Komitetów Technicznych CEN/TC 126 i ISO/TC 43/SC2 prowadzi do wniosku, że należy prowadzić prace badawcze dotyczące:

- metod pomiarów izolacyjności akustycznej w budynkach, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości włączenia do zakresu pomiarowego – niskich częstotliwości (w związku z nowelizacją norm z serii EN ISO 140 dotyczących pomiarów terenowych),
- udoskonalenia metody pomiaru współczynnika pochłaniania dźwięku w komorze pogłosowej (w związku z nowelizacją normy EN ISO 354),
- analizy metod wyznaczania wskaźników oceny izolacyjności akustycznej i zakresu ich stosowania (w związku z nowelizacją serii norm EN ISO 717 i akcją COST TU 0901),
- uproszczonej metody pomiaru tłumienia dźwięków uderzeniowych przez lekkie układy podłogowe, wykonywanego na małych próbkach (planowane badania międzylaboratoryjne w ramach grupy ISO/TC 43/SC2/WG18),
- metody pomiaru hałasu od kroków na stropach (nowe zadanie grupy CEN/WG1), który jest coraz częściej przedmiotem skarg na jego uciążliwość.

Możliwość prezentowania własnych wyników badań w proponowanym powyżej zakresie znacznie zwiększyłoby prestiż naszego Instytutu, którego pracownicy są członkami grup roboczych CEN/TC 126 i ISO/TC 43/SC2.

WHAT IS NEW ON THE FIELD OF BUILDING ACOUSTIC EUROPEAN NORMALIZATION

Summary

The paper presents the scope and the state of the normalization on the field of building acoustic in 2010. The program of work carried out within a framework of Technical Committees CEN/TC 126 and ISO/TC 43/SC2 as well the directions of future research coming from this program have been shown.

Praca wpłynęła do Redakcji 13 I 2010 r.